

Домаєва О.Ю.,
студ. гр. ОА-09-1,
ДВНЗ «Національний гірничий університет».
Науковий керівник – Венетуліс Т.А.

САНАЦІЙНИЙ АУДИТ В УКРАЇНІ

Функціонуючи в ринковій економіці як суб'єкт підприємницької діяльності кожне підприємство має забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, за якого воно б стабільно зберігало можливість безперервно виконувати свої фінансові зобов'язання. Однак в останні роки в Україні спостерігається стійка тенденція до зростання кількості фінансово неспроможних підприємств. Важливим є те, що серед підприємств, справи про банкрутство яких перебувають на розгляді, значний відсоток становлять такі, що тимчасово потрапили в скрутне становище. Банкрутство підприємств - це наслідок глибокої фінансової кризи, система заходів щодо управління якою не дала позитивних результатів. Ідентифікація фази фінансової кризи є необхідною передумовою правильної та своєчасної реакції на неї.

З прийняттям закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», яким передбачено можливість досудової санації, а також санації підприємства та складання мирової угоди під час провадження справи про банкрутство, питання проведення саме санаційного аудиту підприємств стає найбільш актуальним. Адже рішення санаторів, кредиторів, арбітражного суду щодо застосування процедури санації чи мирової угоди істотно залежить від висновків санаційного аудиту досліджуваного підприємства. Санаційний аудит є окремим напрямком діяльності аудиторських фірм, метою якого є оцінка санаційної спроможності підприємства на підставі аналізу фінансово-господарської діяльності та програми санації. Характерним для санаційного аудиту є те, що він проводиться на підприємствах, що знаходяться в стані фінансової кризи.

Необхідність проведення санаційного аудиту зумовлена потребою користувачів у об'єктивній інформації про фінансовий стан суб'єкта господарювання та реальність санаційної концепції. Необхідність у висновку спеціаліста викликана також і тим, що користувачі не мають доступу до джерел інформації та спеціальних знань для оцінки цієї інформації. Санаційний аудит можна розглядати як один з інструментів зменшення до прийняттого рівня інформаційного ризику для інвесторів, кредиторів та інших осіб, які бажають взяти участь у фінансовій санації неспроможного підприємства.

Замовниками санаційного аудиту підприємства, яке перебуває у фінансовій кризі, можуть бути:

- чинні та потенційні власники корпоративних прав підприємства, якщо приймається рішення про збільшення статутного капіталу;
- андеррайтери, якщо вирішується питання про викуп ними корпоративних прав нової емісії;
- позикодавець (наприклад, банківський консорціум) - якщо вирішується питання про надання санаційного кредиту;
- саме підприємство - якщо воно виходить з пропозицією про укладання мирової угоди та проведення санації в ході провадження справи про банкрутство;
- потенційний санатор - якщо вирішується питання про санацію підприємства шляхом його реорганізації (злиття, приєднання);
- державні органи - якщо вирішується питання про надання підприємству державної санаційної підтримки.

Замовникам аудиту необхідна обґрунтована інформація, яка свідчитиме, що: дані

про фінансово-майновий стан боржника є достовірними й вичерпними; план санації є реальним; вибрано найкращу з наявних альтернатив розвитку підприємства.

Санаційний аудит проводиться зовнішніми аудиторами в тісній співпраці з внутрішніми службами підприємства, особливо з відділом контролінгу. Особи, які проводять санаційний аудит, мають бути не лише висококваліфікованими економістами, а й освіченими в галузевих особливостях діяльності того чи іншого підприємства. Головним критерієм прийняття рішення щодо санації чи ліквідації підприємства є його санаційна можливість. Санаційно спроможним підприємство буде в тому випадку, коли продисконтована очікувана вартість майбутніх активів (за умови успішної санації) буде більшою за вартість його ліквідаційної маси перед проведенням санації.

З метою визначення санаційної спроможності підприємства в процесі санаційного аудиту розв'язуються такі завдання:

- проводиться аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства;
- визначаються причини фінансової кризи, її глибина та можливості подолання;
- робиться порівняльний аналіз сильних і слабких сторін підприємства;
- здійснюється економіко-правова експертиза наявної в підприємства санаційної концепції;
- оцінюються ризики, пов'язані з реалізацією санаційної концепції;
- робиться висновок про доцільність санації чи ліквідації суб'єкта господарювання.

Санаційний аудит завершується складанням акта аудиторської перевірки. В акті необхідно чітко відображати поточний стан підприємства, перспективи проведення його санації з урахуванням прогнозів розвитку самого підприємства і зовнішнього середовища. Акт повинен переконливо обґрунтування висловлених тверджень, а також найбільш суттєві висновки. Якщо аудитор установлює, що санація підприємства є можливою лише при виконанні певних рекомендацій, наданих в ході аудиту, то він повинен зробити посилання на зміст цих рекомендацій.

В Україні внаслідок недосконалого законодавства, відсутності необхідного техніко-методичного забезпечення процесів санації, дефіциту кваліфікованих спеціалістів велика кількість потенційно життєздатних підприємств стають потенційними банкрутами. Тому особливе місце в процесі санації підприємств займають організаційні та техніко-економічні заходи поряд з заходами фінансово-економічного характеру, в яких санаційний аудит займає одне з провідних місць.

Література:

1. *Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.92 р.*
2. *Сутність та основні завдання санаційного аудиту. (Електрон. ресурс) / Сносіб доступу: <http://freqlist.ru/ekonomika/rekonstrukciya-i-sanaciya-predpriyatiya-rashupkina/sushnost-i-osnovnie-zadachi-sanacionnogo-audita.html>.*
3. *Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств/ - К.: КНЕУ, 2000. - 412с.*